

Et glimt af en flygtig by

Hvad er det, der brænder på Burning Man?

At Thomas Wedell-Wedellsborg

Hvert år samles omkring 50.000 mennesker et sted i ørkenen i Nevada for i nogle få dage at realisere en drøm – eller rettere: en mængde drømme, der tilsammen ligner en utopi. En boble af generøsitet, udtryksglæde, solidaritet og almindelig kommen hinanden ved. Viser den kreative fest også veje frem for vores måde at leve på udenfor, i den virkelige virkelighed? Louisianas sommerudstilling stiller spørgsmålet.

Arne Quinze:
Uchronia, 2006
Burning Man Festival
2006, Black Rock City,
Nevada, USA
Foto: Jason Strauss

Af alle de byer, der har eksisteret gennem tiderne, er Black Rock City nok den mest besynderlige. Vi er vant til, at byer er statiske af natur; det er os, indbyggerne, der lever, dør og forandres, døgnfluer omgivet af byens langt mere gradvise evolution mod nye former. Black Rock City – hjemstedet for den årlige Burning Man festival – er fundamentalt og markant anderledes. Byen eksisterer kun i fem dage om året, i slutningen af september; der er ingen telefonforbindelse, ingen penge og ingen genkendelige sociale normer. Det er den eneste by, hvor selv arkitekturen er mere flygtig end den drøm, der har ført til byens stadige genopstandelse gennem de snart 25 år, Burning Man har eksisteret.

Festivalen startede ved et tilfælde. Det, der nu er Burning Man, blev grundlagt i 1986 af Larry Harvey, en 38-årig amerikaner med en lidt usædvanlig tilgang til at komme sig over kæ-

restesorg. Harvey, der lige var kommet ud af et langvarigt forhold, samlede et par venner på en strand og byggede en træfigur – the Man – som de så brændte af på efterårsjævndøgnet, den dato i september hvor nat og dag er præcist lige lange. Bålet tiltrak imidlertid andre mennesker, der spontant blev del af begivenheden – og Harvey, der var tiltrukket af ideen om at skabe noget nyt i fællesskab med andre, besluttede sig for at gentage det næste år. Dengang var de 20 mennesker i alt, og figuren af The Burning Man var 2,5 meter høj.

Siden udviklede begivenheden sig radikalt; den flyttede væk fra stranden, og deltagernes lejr blev gradvist til en selvstændig by. Nu, hver gang Black Rock City genopstår, er det under et nyt tema og med nye former. I 2010, hvor jeg og tre andre danske venner tog dertil for første gang, stuvet sammen i en lejet campingvogn, var temaet 'Metropolis: the Life of Cities'. Burning

Man-figuren var da 32 meter høj, og deltagerantallet var vokset til 50.000, der kom fra nær og fjern. Den massive by, vi kom til, var bygget af tusinder af frivillige, der var taget til Nevadas ørken for at tage del i en fælles drøm: at konstruere et nyt samfund, leve i det i en uge, fuldt ud, og så dekonstruere det hele igen. Byen er, mens den eksisterer, formet som en gammel LP-plade så kolossal, at man kan fortabe sig i den – med *The Man* i midten af cirklen. De amerikanske overvågningssatellitter må i den uge se en neonfarvet lysblomst dukke frem af ørkenens mørke, som en atomsprængning i langsom gengivelse.

Det er alkens mennesker, der kommer til Burning Man. Nogle har man hørt om. En af YouTube's grundlæggere var i campingvognen ved siden af vores og kom over til en omgang dansk pølseret den første aften; han var fløjet ind med privatfly. Andre er veteraner fra dengang i 1997, hvor der kun var 10.000 mennesker på festivalen – hardcore 'burners', som nu bruger deres tid på at skrive små-vrisne artikler i lejrens avis om hvordan den nye generation, som alle nye generationer, slet ikke har forstået hvad Burning Man *virkelig* handler om. Men langt de fleste er ganske almindelige mennesker – bankfolk, reklamemennesker, studerende, lærere – som bare tog en beslutning om at være del af noget specielt.

Barbie Death Camp

Og specielt er det. For Burning Man er ikke nogen Skanderborg-festival *writ large*. Der er ikke nogen scene, intet program, ingen berømte musikere. Oplevelsen er i det hele taget ikke orkestreret, bortset fra de mest basale sikkerhedsforbehold. Der er bare 50.000 mennesker, der samles i en ørken i en uges tid og lever i et samfund, de selv har bygget. Nogle slår sig sammen og laver tårnhøje trækonstruktioner, som det infernalske 'Mal-mart', en kritisk kommentar til Amerikas

allestedsnærværende indkøbsgigant WalMart. Andre laver installationskunst, som for eksempel 'Barbie Death Camp', en koncentrationslejr fyldt med kvæstede og korsfæstede Barbie-dukke. (Mattel, producenten bag Barbie-dukken, er ikke blandt festivalens sponsorer). Andre igen holder foredrag, maler, springer på trampolin, spiller jazz, underviser, blander drinks, laver smykker, lægger tarotkort, danser tango eller uddeler gratis hot dogs. Fælles for dem alle er, at de lever sig fuldt og helt ind i drømmen om et sted, der aldrig har eksisteret før de besluttede sig for at skabe det. Den eneste måde, man kan falde udenfor på Burning Man, er hvis man ikke bidrager med noget til den fælles oplevelse.

Burning Man er i det hele taget ikke et sted med plads til dansk mådehold eller minimalisme. Det er et sted, hvor folk går 'all in' – og det i en grad, der er svær at forklare. Stoffet er for eksempel en fast del af Burning Man. Nogle eksperimenterer med stoffer for første gang; andre, får man på fornemmelsen, har vist allerede eksperimenteret med dem et par årtier. Man ser mennesker, der danser trance-agtigt til den lyse morgen, og andre, der tager på ørkenvandring i bedste Timothy Leary-stil. Hel eller delvis nøgenhed er ikke usædvanlig, og efter nogen tid ikke så bemærkelsesværdig heller.

Men det var den påklædte majoritet, der for alvor gjorde det klart for os, hvor meget folk går op i Burning Man. Vores lille danskergruppe havde hørt, at folk klædte sig ud, så vi havde pligtskyldigt lagt vejen forbi en karnevalsbutik og købt et par remedier – en safarihat, en dyrepasser-skjorte, endda et net, så vi kunne fange forbi-passerende og give dem et stempel fra vores lejr. Vi tænkte, at vi havde været kreative; det varede præcist indtil vores ankomst, hvor vi måtte sande, at vi var håbløst *underdressed*.

Burning Man er ikke et karneval eller en

Det er et sted, hvor folk går 'all in' – og det i en grad, der er svær at forklare. Stoffet er for eksempel en fast del af Burning Man. Nogle eksperimenterer med stoffer for første gang; andre, får man på fornemmelsen, har vist allerede eksperimenteret med dem et par årtier. Man ser mennesker, der danser trance-agtigt til den lyse morgen, og andre, der tager på ørkenvandring i bedste Timothy Leary-stil. Hel eller delvis nøgenhed er ikke usædvanlig, og efter nogen tid ikke så bemærkelsesværdig heller.

fastelavnsfest. Burning Man er et veritabelt *Mad Max*-skue af post-apokalyptisk vanvid. Til en dansk kostumefest er man bevidst om, at alle har taget midlertidige masker på – 'se, hvor sjovt jeg er klædt ud'. På Burning Man, derimod, var der ekstreme ud- og afklædninger – men der var ikke nogen fornemmelse af, at folk havde kostumer på. Tværtimod virkede mange, som om de for første gang havde taget deres *rigtige* tøj på. Burning Mans grundlæggere kalder det *Radical self-expression*, med tryk på 'radical': det gælder om at leve det liv, skabe den by, som er det stærkeste og reneste udtryk for hvem du er.

En ny social arkitektur

Det samme princip kommer til udtryk i arkitekturen. Enhver, der måtte have tvivlet på almindelige menneskers skaberkraft, bør besøge Burning Man; dér ser man, hvad ganske almindelige

hverdagsmennesker kan komme op med, når de slipper deres kreative side løs. Ørkenen i og omkring Burning Man er spækket med bygninger, strukturer, installationer og kunstværker, skabt af deltagerne selv, som i nogle tilfælde er taget derud flere uger forinden for at påbegynde byggeriet. En del af det er exceptionelt; andet udfordrer ens normer på tankevækkende vis. Og selv de værker, der ikke i sig selv er overvældende, får ikke desto mindre en vis glans af at stå på en tom, flad ørkenslette, et udstillingsrum hvor intet kommer imellem himlen og dig selv. Der er en helt særlig magi ved at cykle langsomt gennem en mild sandstorm, hvid-i-hvid, øjnene dækket af en skimaske, og pludselig se endnu en ny struktur, et nyt kunstværk, dukke frem af stormens dis.

Det er imidlertid ikke kun ens tanker om det fysiske rum, der bliver udfordret på Burning Man. Det i sandhed bemærkelsesværdige er den *sociale* arkitektur, der hviler over festivalen. Helt enkelt skaber Burning Man en ny samfunds- og samværdsstruktur, som ikke har sin lige andetsteds. Der er for eksempel ikke nogen penge på Burning Man; bortset fra et enkelt sted, hvor man kan købe isteminger, er det ganske enkelt ikke muligt at hverken købe eller sælge noget i den uge, man er der. Kommercielle tiltag er bandlyst. Der er ikke engang en bytteøkonomi. Der er kun et princip om 'gifting' – at man tager noget med, som man kan give andre, uden forventning om at få noget igen. Og det fungerer faktisk. Det er så tæt på visionen om et velfungerende, ikke-materi-alistisk samfund, som man kan komme.

Det, der var allermost slående, var dog ikke mangelen på økonomi, men mangelen på *svineri*. Burning Man har en filosofi med navnet 'Leave No Trace' – en tro på, at mennesket bør leve i pagt med naturen og ikke efterlade noget, der ikke var der i forvejen. Den filosofi er i sig selv

Ti principper for Burning Man

Medinddragelse

Alle må være med i Burning Man. Vi byder velkommen til og respekterer fremmede. Det kræver ingen forudsætninger at deltage i vores fællesskab.

Uddeling af gaver

Burning Man går med liv og sjæl ind for at give gaver. Der knyttes ikke betingelser til gavens værdi. Der ligger ikke nogen forventning om at få noget igen eller bytte sig til noget af samme værdi, når der gives gaver.

Afkommercialisering

For at bevare ånden i det at give gaver, søger vi i fællesskabet at skabe miljøer, som ikke er formidlet af kommercielle sponsorer, forretningsaftaler eller reklamer. Vi står parat til at beskytte vores kultur mod udnyttelse af den art. Vi modsætter os, at oplevelsen af at deltage bliver erstattet med forbrug.

Selvtillid

Burning Man opmuntrer den enkelte til at opdage, bruge og stole på hans eller hendes egne indre resurser.

Personligt udtryk

Et personligt udtryk opstår af den enkeltes helt unikke talenter. Ingen andre end den enkelte person eller en samarbejdende gruppe kan bestemme indholdet af det. Det bliver tilbudt som en gave til andre. Giveren bør i denne ånd respektere modtagerens rettigheder og personlige frihed.

Fælles indsats

I vores fællesskab værdsætter vi imødekommenhed og samarbejde. Vi bestræber os på at skabe, fremme og beskytte sociale netværk, offentlige rum, kunstværker, og måder at kommunikere på som styrker disse former for interaktion.

Ansvarlighed

Vi værdsætter det civile samfund. De medlemmer af fællesskabet, som arrangerer aktiviteter bør påtage sig ansvaret for alles velbefindende og bestræbe sig på at gøre deltagerne bekendt med deres ansvar som samfundsborgere. De bør også tage ansvar for at lede aktiviteterne i overensstemmelse med lokale, statslige og overstatslige love.

Oprydning

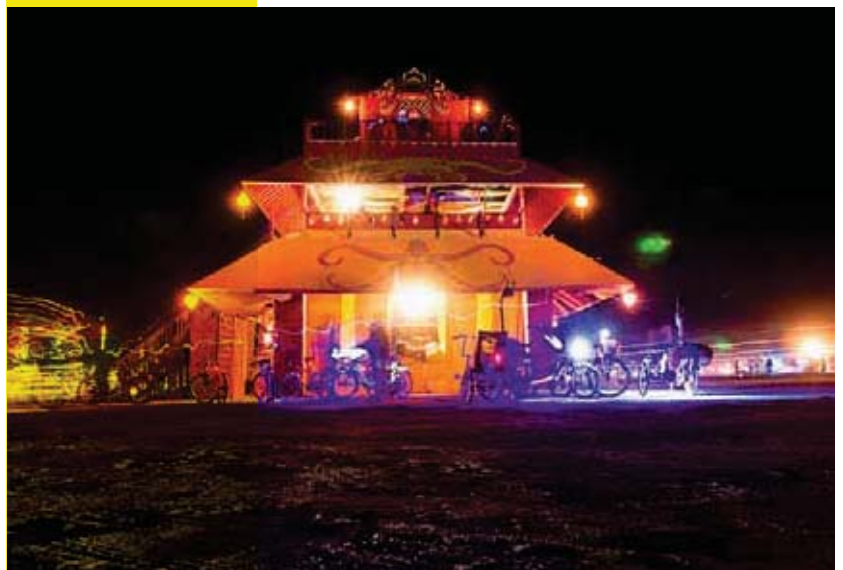
I vores fællesskab respekterer vi miljøet. Vi forpligter os til ikke at efterlade fysiske spor af vores udfoldelser, hvor vi end samles. Vi rydder op efter os selv og bestræber os så vidt muligt på at efterlade stederne i en bedre forfatning, end vi fandt dem.

Fuld deltagelse

I vores fællesskab forpligter vi os på en etik, som indebærer fuld deltagelse. Vi tror på, at radikal forandring, hvad enten det gælder den enkelte eller samfundet, kun kan finde sted ved hjælp af et dybt personligt engagement. Vi opnår væren gennem at handle. Alle bliver inviteret til at arbejde. Vi gør verden virkelig ved at foretage os ting, som åbner hjertet.

Umiddelbarhed

Den umiddelbare oplevelse er på mange måder den vigtigste målestok for, hvad der er værdifuldt i vores kultur. Vi søger at overvinde barriererne mellem os selv og en erkendelse af vores eget indre, tilstedeværelsen af andre omkring os, deltagelse i samfundet, og kontakt med en natur, der overgår den menneskelige formåen. Ingen ideer kan erstatte denne oplevelse.

ikke overraskende; i disse miljørigtige øko-tider er det vel netop hvad man forventer. Det overraskende er, at deltagerne i Burning Man rent faktisk udlever filosofien, alle til hobe. Igen og igen så man folk, der samlede vildfarent småskrald op eller forsigtigt proppede deres cigaretskod i lommen i stedet for at smide dem over skulderen. Enhver, der har været til en festival i Danmark – eller blot en tur på Rådhuspladsen – ved, hvor banebrydende en sådan social adfærd er. Det er ikke helt let at forklare, hvad der får 50.000 mennesker til frivilligt at rydde op efter sig, men det giver håb om, at utopien om et bæredygtigt samfund måske ikke er så utopisk endda.

Et tankevækkende spørgsmål

Burning Man viser, at det, der kan virke umuligt, nogle gange er muligt; det viser, at der – i hvert fald i Nevada – er rum til at skabe noget helt nyt, at definere en social og fysisk ramme, som ikke er set før. Og på den måde er Burning Man-festivalens mest tankevækkende aspekt måske det spørgsmål, det stiller til alle sine fremtidige deltagere: Hvad ville DU bygge, hvis du var i Nevada og havde en ørken som dit kanvas? Hvad ville du bidrage med? Hvilke byer, hvilke brudstykker af fremtiden ville du give form til, hvis du havde muligheden for at skabe noget helt nyt, uden at skulle tage hensyn til andre end dig selv? Det er et på nogle måder foruroligende spørgsmål, fordi vi er vant til at tage vores sociale og faktiske arkitektur for givet. I den forstand, hvis ikke andre, stiller Burning Man et spørgsmål, som har betydning langt ud over Nevadas grænser. Næste års tema er 'Rites of Passage'. Jeg ved endnu ikke, om jeg kommer tilbage.

Thomas Wedell-Wedellsborg, f. 1975, er partner i The Innovation Architects, et innovationsfirma der er baseret i New York – www.theinnovationarchitect.com. Desuden foredragsholder og gæsteforelæser på IESE Business School i Barcelona. www.wedellsblog.com; thomas@wedell.dk